

Sufficiency Economy Philosophy to Sustainable Development Goals (SEP to SDGs)
 การขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่เป้าหมายความยั่งยืนโลก

เปลี่ยนดินทรายให้ปลูกพืชผลงาม ตามหลักสิทธิธรรมชาติ ด้วยการ “ห่ม”

นางสาวประทุมพร อันสนั่น คร่ำเรื้อนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” บ้านเลขที่ 178 หมู่ที่ 12 ตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

“ดิน” คือ วัตถุตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นจากผลของการผุพังสลายตัวของหินและแร่ธาตุต่าง ๆ ผสมคลุกเคล้ารวมกับอินทรีย์วัตถุที่เกิดจากการสลายตัวของเศษซากพืชซากสัตว์จนเป็นเนื้อเดียวกัน มีลักษณะร่วนไม่เกาะกันแข็งเป็นหิน และเป็นที่ยึดเหนี่ยวในการเจริญเติบโตของพืชดินเป็นแหล่งที่มาของปัจจัยสี่เพื่อการดำรงชีพของมนุษย์ เพราะอาศัยดินสำหรับปลูกพืชที่เป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค

“เกษตรกร” มองดินที่ความอุดมสมบูรณ์สามารถปลูกพืชได้ดีเพราะดิน คือ ที่ให้รากพืชได้เกาะยึดเหนี่ยวเพื่อให้ลำต้นของพืชยืนต้นได้อย่างมั่นคง แข็งแรง ขณะที่พืชเจริญเติบโต เป็นแหล่งให้ธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืช เป็นแหล่งที่เก็บกักน้ำหรือความชื้นในดิน เป็นแหล่งที่ให้อากาศในดิน ที่รากพืชใช้เพื่อการหายใจ แต่เกษตรกรก็ใช้ประโยชน์จากดินและแร่ธาตุในดิน ไม่สนใจรักษาสภาพดิน โดยการปลูกพืชชนิดเดียวซ้ำ ๆ เป็นเวลานาน การใช้สารเคมี เช่น ปุ๋ยเคมี ยากำจัดแมลงศัตรูพืช เป็นต้น ทำให้ดินเสื่อมคุณภาพ ขาดแร่ธาตุในดิน และขาดระบบนิเวศในดิน

เกษตรกรโดยทั่วไป ยังนิยมทำการเกษตรเชิงเดี่ยว เพราะหวังจะได้เงินมาก ๆ ช่วงแรก ๆ ที่ทำก็ได้เงินพอสมควร แต่ช่วงหลัง ๆ ยิ่งทำ ยิ่งมีแต่ค่าใช้จ่าย ทั้งค่ารถไถ ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าหญ้า ค่ายากำจัดแมลง หักต้นทุนแล้วเหลือใช้ไม่เท่าไร บางปีหักต้นทุนแล้วไม่พอต้นทุนก็มี แต่ก็ต้องปลูกแบบเดิมเพราะไม่รู้จะปลูกอะไร เพราะปลูกต้นไม้อะไรก็ไม่งามได้แต่โทษเทวดา โทษโชคชะตา ดิน ฟ้า อากาศ จนกระทั่งได้มีโอกาสไปฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนากสิกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง ณ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาตฐานอินทรีย์วิถีไทยคริสตจักรนาเรียง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี เหตุการณ์นี้ทำให้ได้รับการปลูกฝังแนวคิดที่เรียกว่า “**ทำแบบคนจน**” ได้รู้จักคำว่า “**การอนุรักษ์ผิวดิน**”

“การอนุรักษ์ผิวดิน” คือ การทำตามหลักกสิกรรมธรรมชาติ หรือที่เราเรียกกันดีว่าเป็น **การทำดิน** นั่นเอง สิ่งหนึ่งที่สำคัญในการปลูกพืช คือต้องวิเคราะห์สภาพดินว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร จะทำให้เราได้เข้าใจวิธีการแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด สำหรับพื้นที่ของคุณประทุมพรนั้น สภาพดินเป็นดินทรายที่ผ่านการทำเกษตรเชิงเดี่ยว เป็นเวลานาน มีแร่ธาตุน้อย จำเป็นต้องทำการ **“หมักดิน”** เพื่อปรับสมดุลในดิน

ขั้นตอนในการหมักดิน

อันดับแรกที่ต้องทำคือ **พรวนหน้าดิน** ให้ร่วนซุยไว้ก่อน จากนั้นทำการหมักดิน อาจจะใช้ฟางข้าว เศษวัชพืช ใบไม้แห้ง คลุมบริเวณผิวดินให้กระจายโดยรอบแปลงก่อน ควรหมัก ให้หนาประมาณ 1 ข้อศอก และเมื่อหมักดินแล้วจะทำให้ดินบริเวณนั้นเกิดความชื้น อบอุ่นขึ้น จะเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตเล็ก ๆ มีสัตว์หน้าดินเข้ามาอาศัย เช่น ไส้เดือน กิ้งกือ แมลงต่าง ๆ สัตว์จำพวกนี้จะทำให้ดินร่วนซุยขึ้น หลังจากหมักดินแล้วจะนำปุ๋ยคอก เช่น มูลวัว มูลควาย มาโรยไว้บนฟางให้ทั่วทั้งแปลง แต่ยังมีสิ่งที่จะช่วยให้สามารถเร่งการย่อยสลายมูลสัตว์ เศษวัชพืช ฟางข้าวหรือใบไม้ได้ พร้อมทั้งเป็นสารอาหารให้กับแร่ธาตุในดิน ซึ่งจะใช้น้ำหมักจุลินทรีย์รสจืด อัตราส่วนผสม น้ำหมัก 1 ลิตร ต่อ น้ำเปล่า 50 ลิตร ตามความเหมาะสม โดยผสมให้เข้ากันแล้วนำไปฉีดหรือราดรดบนปุ๋ยคอกที่อยู่บนฟางข้าวอีกชั้นหนึ่งได้ หลังจากปล่อยทิ้งไว้ประมาณ 30 วัน สภาพดินบริเวณนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด คือ เริ่มมีความอุดมสมบูรณ์ มีความชุ่มชื้น ทำให้ความสมดุลในระบบนิเวศกลับมาอีกครั้งเป็นดินที่มีสภาพเหมาะแก่การปลูกพืช มีแร่ธาตุหลากหลายที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืช เมื่อปลูกพืชอะไรก็ได้ผลผลิตงามนี้แหละที่เขาเรียกว่า **“เลี้ยงดินให้ดินเลี้ยงพืช”**

“เลี้ยงดินให้ดินเลี้ยงพืช” เมื่อดินดี พืชก็เจริญเติบโต สามารถเป็นแหล่งอาหารให้แก่ทุกสรรพชีวิตบนโลกนี้ได้ ดังนั้น เราทุกคนมาร่วมกัน **“หมักดิน”** ร่วมสร้างความสมดุลในระบบนิเวศ และสร้างความมั่นคงทางอาหาร เพื่อสร้างความสุขอย่างยั่งยืน

บทความ (๒) โดยศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี